

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-91-41>

УДК 339.9, 339.7, 330, 338

ФАКТОРНО-ІНДЕКСНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ТА РАНЖУВАННЯ ДЕТЕРМІНАНТІВ ВПЛИВУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ АКТИВНІСТЬ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

A FACTOR-INDEX APPROACH TO THE CLASSIFICATION AND RANKING OF DETERMINANTS OF INTEGRATION PROCESSES' INFLUENCE ON THE INVESTMENT ACTIVITY OF ECONOMIC SECTORS

Щербак Ярослав Ігорович

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6361-1263>**Shcherbak Yaroslav**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Статтю присвячено розробленню факторно-індексного підходу до оцінювання впливу процесів європейської інтеграції на інвестиційну активність секторів економіки. Запропонована методика поєднує систематизацію детермінантів, метод CRITERIA Importance Through Intercriteria Correlation (CRITIC) для об'єктивного визначення їх вагових коефіцієнтів та інтегральне оцінювання їх значущості. Апробацію методики здійснено на основі статистичних даних України, Польщі, Румунії та Молдови, що дало змогу визначити порівняльну значущість основних груп детермінантів. Результати дослідження засвідчили домінуючий вплив геополітичних та інституційних детермінантів на інвестиційну активність. Наукова новизна полягає у формалізації процедури кількісного ранжування детермінантів на основі багатокритеріального оцінювання. Отримані результати можуть бути використані для обґрунтування пріоритетів державної інвестиційної політики, формування стратегій залучення іноземного капіталу та оцінювання інтеграційних процесів в умовах європейської інтеграції України.

Ключові слова: інтеграційні процеси, детермінанти інвестування, метод CRITIC, індексний метод, інвестиційна активність, євроінтеграція.

This article develops a combined factor-index method for the classification and quantitative ranking of determinants through which integration processes influence the investment activity of economic sectors. The author substantiates the need to move from descriptive classifications of determinants, their division into stimulating and limiting factors, toward a formalised procedure for determining their comparative significance, which is critical for prioritising factors when shaping investment policy under conditions of European integration. The proposed approach combines factor-index analysis, used to systematise twelve determinants into four groups: institutional, economic, geopolitical, and structural; with the objective CRITIC criteria-weighting method and an index method for aggregating results into a single integral significance indicator. Unlike classical expert-based multi-criteria decision-making methods, in particular the analytic hierarchy process, the CRITIC method applied in this study derives weighting coefficients from the statistical properties of the data itself, the variance of and correlation between evaluation criteria, thereby removing the dependence of results on subjective expert judgement. The proposed methodology extends the scenario-based, multi-level approach to assessing the investment attractiveness of international green-energy business projects previously validated by the author, transferring the logic of objective multi-criteria evaluation from the project level to an aggregated, macro-level analysis of determinants. The article presents a step-by-step algorithm for applying the method, including criteria standardisation, correlation matrix calculation, computation of each criterion's information content, and the resulting weighting coefficients. The results of applying the methodology to real statistical indicators for Ukraine, Poland, Romania, and Moldova show that, among the determinant groups considered, geopolitical factors carry the highest integral significance, followed by institutional factors, while structural and economic determinants rank third and fourth respectively. This is particularly relevant for infrastructure-type sectors, to which

the energy sector belongs. The findings can be used to prioritise areas of state investment policy and to shape strategies for attracting foreign capital under conditions of Ukraine's European integration.

Keywords: integration processes, investment determinants, CRITIC method, index method, investment activity, European integration.

Постановка проблеми. Інтенсифікація євроінтеграційних процесів супроводжується трансформацією інвестиційної активності секторів економіки, однак механізми цього впливу залишаються переважно описаними на якісному рівні. Наявні дослідження здебільшого обмежуються перелічувальною класифікацією детермінантів, без формалізованої процедури визначення їхньої порівняльної значущості. Це створює розрив між теоретичним розумінням інтеграційного впливу та практичною потребою пріоритезації факторів при формуванні інвестиційної політики, особливо в секторах інфраструктурного типу, де довгостроковий характер капітальних вкладень підвищує чутливість до невизначеності.

Проблема ускладнюється тим, що детермінанти інтеграційного впливу мають різну природу: інституційну (якість регулювання та інституційна прозорість), економічну (зниження трансакційних витрат), геополітичну (фрагментація альянсів і геополітичне зближення) та структурну (асиметрія розподілу вигід між учасниками інтеграційного об'єднання), і традиційні методи якісного аналізу не дозволяють звести їх до зіставної шкали. Експертні методи багатокритеріального аналізу, здатні подолати цю проблему, водночас залежать від суб'єктивності експертних оцінок і потребують значних ресурсів для формування репрезентативної експертної панелі.

Водночас досвід застосування багатокритеріальних методів та сценарного моделювання для оцінювання інвестиційної привабливості міжнародних бізнес-проектів у секторі зеленої енергетики, демонструє придатність подібного інструментарію і для агрегованого, макrorівневого аналізу, за умови заміни суб'єктивного механізму зважування критеріїв на об'єктивний, що ґрунтується на статистичних властивостях самих даних. Відповідно, існує потреба у методиці, що поєднує комплексний аналіз для систематизації детермінантів з об'єктивним багатокритеріальним методом та індексним методом агрегації для їх кількісного ранжування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі накопичено значний емпіричний матеріал щодо окремих детермі-

нантів інвестиційної активності, однак комплексні класифікаційні схеми, що поєднують різномірні групи факторів, залишаються нечисленними. Дослідження інституційної групи детермінантів традиційно спираються на індекс економічної політичної невизначеності [3]. На його основі Б. Джуліо та Ю. Юк емпірично довели стійкий негативний зв'язок між політичною невизначеністю та транскордонними потоками капіталу, пояснюючи цей ефект "премією за невідворотність" довгострокових інвестиційних рішень [12].

Г. Гулен та М. Йон поглибили аналіз на корпоративному рівні, показавши, що навіть за стабільних макроумов підвищена невизначеність скорочує капітальні інвестиції фірм [9]. Найновіші дослідження цієї групи розширюють фокус на якість інституцій: Д. Манце, М. Трбоєвич та Д. Балаж на панелі 27 країн ЄС за 2002-2022 рр. підтвердили стійкий позитивний зв'язок між інституційною прозорістю та притоком прямих іноземних інвестицій на душу населення [13].

Геополітична група детермінантів отримала найбільш динамічний розвиток в останні роки. Ш. Айяр та співавтори у аналітичному звіті Міжнародного валютного фонду оцінили потенційні втрати ВВП від геоекономічної фрагментації на рівні 2-7% у довгостроковій перспективі [1]. Розвиваючи цей напрям, Ш. Айяр, Д. Малакріно та А. Пресбітеро на масиві понад 300,000 інвестиційних проєктів через прямі іноземні інвестиції типу greenfield за 2003-2022 рр. емпірично підтвердили, що геополітичне зближення країн значущо визначає географію білатеральних інвестиційних потоків навіть з урахуванням стандартних гравітаційних детермінантів [2].

Структурна асиметрія розподілу інтеграційних вигід є одним із найбільш дискусійних питань у теорії міжнародної економічної інтеграції. З точки зору нової економічної географії, поглиблення інтеграції запускає механізми агломерації, що концентрують капітал, кваліфіковану робочу силу та НДДКР у «центральных» регіонах, тоді як периферійні економіки спеціалізуються на нижніх ланках виробничих ланцюжків. Саме цей механізм документують С. Яммаріно, А. Родрігес-Пуозе та М. Сторпер, які фіксують зростання міжре-

гіональної дивергенції в ЄС попри десятиліття структурних фондів і когезійної політики [11].

На рівні мікроструктури ПІІ асиметрія виявляється через домінування вертикального, а не горизонтального іноземного інвестування в країнах ЦСЄ: транснаціональні корпорації розміщують тут ефективно-орієнтовані підрозділи з обмеженою автономією в питаннях НДДКР, маркетингу та стратегічного управління. Наслідком є хронічний від'ємний баланс первинних доходів у платіжному балансі: репатріація прибутків і виплати роялті систематично перевищують реінвестований прибуток, що формує стійкий відтік доданої вартості з країн-реципієнтів.

Концептуальну основу для розуміння механізму такої асиметрії заклали А. Нельке та А. Влігентхарт через поняття «залежних ринкових економік»: на відміну від ліберальних і координованих різновидів капіталізму, ці економіки базують конкурентоспроможність не на внутрішніх інноваційних системах, а на трансфері технологій і капіталу від материнських ТНК, що консервує їхнє місце у нижньої та середньосегментних ланцюжках доданої вартості [16]. Д. Боле та Б. Грешковіц поглиблюють цей аналіз, показуючи, що траєкторії капіталістичного розвитку нових членів ЄС істотно різняться: прибалтійська модель відкритої ліберальної економіки, вишеградська модель вбудованого неолібералізму та балканська модель неопатримоніального капіталізму генерують різний розподіл вигід від інтеграції між капіталом і працею, між регіонами та між секторами [4].

Економічна група детермінантів традиційно вимірюється через трансакційні витрати: К. Хед та Т. Маєр запропонували методологічний апарат гравітаційної моделі для їхньої кількісної оцінки [10]. Л. Фонтань, К. Мітаритонна та Х. Сіньоре оцінили тарифні еквіваленти нетарифних бар'єрів у секторі послуг ЄС [7].

Окремою методологічною проблемою є викривлення статистики прямих іноземних інвестицій через транзитний капітал. М. Борга та С. Каліандро запропонували методику відокремлення таких потоків від реальних інвестицій [5]. Цифровізація як новітній детермінант розглядається А. Голдфарбом та К. Такером, які узагальнюють вплив цифрової економіки на інвестиційні рішення транснаціональних корпорацій [8].

Узагальнену емпіричну модель детермінантів ПІІ для країн ЄС нещодавно представили Д. Фалішова та Й. Глова, підтвердивши

на панелі 17 країн значущість економічного зростання, рівня безробіття, державного боргу, торгової відкритості та ставки корпоративного податку [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри широке емпіричне охоплення окремих детермінантів, у розглянутих наукових джерелах зберігається три невирішені проблеми. По-перше, наявні класифікації детермінантів є переважно описовими і не пропонують формалізованої процедури зважування їхньої порівняльної значущості. По-друге, методи багатокритеріального аналізу, здатні усунути цей недолік, залежать від суб'єктивних експертних оцінок, що ускладнює їх застосування на агрегованому масиві різномірних детермінантів. По-третє, теоретична основа класифікації стадій інтеграційного впливу – концепція Балласа, не враховує сучасні форми диференційованої інтеграції, на яких наголошують Ф. Шиммельфенніг та Т. Вінзен [16], і потребує узгодження з емпіричним матеріалом, накопиченим у представлених дослідженнях.

Формулювання цілей статті. У відповідь на зазначені проблеми метою цієї статті є розробка комбінованого факторно-індексного методу класифікації та кількісного ранжування детермінантів впливу інтеграційних процесів на інвестиційну активність секторів економіки.

Завданнями дослідження є систематизація наявних детермінантів інтеграційного впливу за результатами факторно-індексного аналізу в чотири групи; обґрунтування застосування об'єктивного методу зважування критеріїв CRITIC як альтернативи експертним методам багатокритеріального аналізу; розробка алгоритму побудови інтегрального індексу значущості детермінантів на основі агрегації об'єктивних вагових коефіцієнтів; проведення ілюстративне застосування методики та інтерпретувати результати для секторів інфраструктурного типу, зокрема енергетики, в умовах євроінтеграції України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Запропонована методика включає чотири послідовні етапи: класифікація детермінантів, побудову системи критеріїв оцінювання, розрахунок об'єктивних вагових коефіцієнтів методом CRITIC та побудову інтегрального індексу значущості.

Етап 1. Класифікація детермінантів. На основі узагальнення розглянутих у попередньому розділі досліджень виділено дванадцять детермінантів інтеграційного впливу на

інвестиційну активність, які за результатами аналізу згруповано у чотири групи: інституційну, економічну, геополітичну та структурну (таблиця 1).

Групування здійснено за критерієм спільності механізму впливу на інвестиційні рішення: інституційна група відображає якість і передбачуваність регуляторного середовища; економічна: безпосередні витрати ведення міжнародного бізнесу; геополітична: вплив зовнішньополітичного контексту; структурна: розподільчі ефекти інтеграції між учасниками.

Запропонована класифікація дозволяє перейти від простого переліку факторів до їх систематизації за економічною природою впливу, що створює основу для подальшого кількісного оцінювання.

Етап 2. Побудова системи критеріїв оцінювання. Для кількісного зіставлення чотирьох груп детермінантів сформовано систему оцінювальних критеріїв, що відображають різні аспекти значущості: C_1 : сила емпіричного підтвердження (частка досліджень із статистично значущим ефектом); C_2 : середній розмір ефекту в цитованих дослідженнях; C_3 : релевантність для секторів інфраструктурного типу; C_4 : релевантність для контексту євроінтеграції України. Усі значення критеріїв нормалізовано до діапазону [0; 1] методом лінійного масштабування, що дозволяє корек-

тно застосувати метод CRITIC незалежно від вихідних одиниць вимірювання показників.

Етап 3. Метод CRITIC: розрахунок об'єктивних вагових коефіцієнтів. Метод CRITIC визначає вагу критерію на основі двох його статистичних властивостей: контрастності (стандартного відхилення значень критерію за альтернативами) та конфліктності з іншими критеріями (оберненої кореляції). Алгоритм включає такі етапи:

1) нормалізація значень критеріїв x_{ij} до діапазону [0; 1];

2) розрахунок стандартного відхилення σ_{ij} кожного критерію за альтернативами;

3) побудова матриці парних кореляцій r_{jk} між критеріями;

4) обчислення показника інформаційної місткості критерію: $C_j = \sigma_j \times \sum (1 - r_{jk})$;

5) визначення об'єктивної ваги критерію: $w_j = C_j / \sum C_k$.

Перевагою методу є виключення суб'єктивного експертного зважування: критеріїв, що варіюється сильніше і слабше корелює з іншими (тобто несе більш унікальну інформацію), автоматично отримує вищу вагу.

Для розрахунку реальних значень критеріїв C_1 - C_4 використано порівняльний аналіз статистичних показників чотирьох країн: України та двох членів ЄС зі спорідненою посткомуністичною економічною траєкторією, Польщі й Румунії, а також Молдови, країни-

Таблиця 1

Класифікація детермінантів впливу інтеграційних процесів на інвестиційну активність

№	Група	Детермінант	Природа впливу
1	Інституційна	Якість регулювання та інституційна прозорість	Стимулюючий
2	Інституційна	Економічна політична невизначеність	Обмежувальний
3	Інституційна	Незворотність довгострокових інвестиційних рішень	Обмежувальний
4	Економічна	Зниження трансакційних витрат (гармонізація стандартів)	Стимулюючий
5	Економічна	Нетарифні бар'єри у секторі послуг	Обмежувальний
6	Економічна	Викривлення статистики ПІІ через "прохідний" капітал	Обмежувальний
7	Геополітична	Геополітичне зближення партнерів	Стимулюючий
8	Геополітична	Геоелекономічна фрагментація альянсів	Обмежувальний
9	Структурна	Асиметрія розподілу інтеграційних вигід	Обмежувальний
10	Структурна	Формування залежних ринкових економік	Обмежувальний
11	Структурна	Цифровізація економічних процесів	Стимулюючий
12	Структурна	Макроекономічні фундаменталії (зростання ВВП, торгова відкритість)	Стимулюючий

Джерело: сформовано авторами

кандидата, найближчої до України за стартовими умовами євроінтеграції.

Кожна з чотирьох груп детермінантів отримала реальний кількісний проксі-показник: інституційна група: середнє перцентильних рангів Regulatory Quality та Control of Corruption [18]; геополітична група: частка військових видатків у ВВП як проксі геополітичного ризику [19]; структурна група: темп приросту ВВП р/р, 2025 р. [20]; економічна група: торгова відкритість, (експорт + імпорт)/ВВП [21].

Первинні дані наведено в таблиці 2, і на основі цих реальних показників сформовано матрицю «група × критерій»: C_1 операционалізовано як коефіцієнт варіації реального проксі-показника по чотирьох країнах (вища міжкраїнова варіативність свідчить про сильнішу емпіричну розрізнявальну здатність детермінанта); C_2 : як відносний масштаб ефекту; C_3 : як ступінь документованої релевантності для інфраструктурних активів (геополітичний ризик має пряме фізичне підтвердження в задокументованих ударах по енергетичній інфраструктурі України, тоді як інституційний, у довгостроковій регуляторній залежності капіталомістких активів); C_4 : як нормалізований розрив між Україною та середнім показником Польщі й Румунії по кожній групі, що відображає дистанцію, яку Україні необхідно подолати в процесі євроінтеграції.

Отримані вагові коефіцієнти в таблиці 3 свідчать про домінуючу роль емпіричного підтвердження серед критеріїв оцінювання, що підвищує об'єктивність інтегрального показника.

Найвищу вагу отримав критерій C_1 (0,552) – сила емпіричного підтвердження – оскільки варіативність проксі-показників між чотирма країнами є максимальною саме для геополітичної групи: коефіцієнт варіації становить 1,37 (військові видатки коливаються від 0,6% у Молдові до 39,6% ВВП в Україні), що формує найбільше стандартне відхилення серед усіх критеріїв ($\sigma = 0,313$). Натомість критерії C_2 , C_3 та C_4 корелюють між собою надзвичайно тісно ($r > 0,96$), несучи практично дублюючу інформацію щодо відносної значущості детермінантів, тому їхній сукупний внесок у вагову систему є обмеженим. Найнижчу вагу має критерій C_2 (0,076).

Етап 4. Побудова інтегрального індексу значущості детермінантів. Інтегральний індекс значущості S_i для кожної групи детермінантів обчислюється як зважена сума нормалізованих значень критеріїв з вагами, отриманими методом CRITIC: $S_i = \sum (w_j \times x_{ij})$. Такий індексний метод агрегації дозволяє звести багатовимірну оцінку до єдиного зіставного показника, придатного для ранжування (табл. 4).

Таблиця 2

Первинні статистичні показники України та країн-орієнтирів, використані для розрахунку C_1 - C_4

Країна	Інституційна (Regulatory Quality та Control of Corruption)	Економічна (відкритість, %ВВП)	Геополітична (військ. видатки, %ВВП)	Структурна (приріст ВВП, %)
Україна	34,2	77,2	39,6	2,0
Польща	63,9	97,0	4,5	3,3
Румунія	48,4	76,2	2,3	0,7
Молдова	42,0	92,7	0,6	1,9

Джерело: сформовано автором на основі [18-21]

Таблиця 3

Розрахунок об'єктивних вагових коефіцієнтів критеріїв методом CRITIC

Критерій	σ_j	$\Sigma(1 - r_{jk})$	C_j	w_j
C_1 : сила емпіричного підтвердження	0,313	0,739	0,231	0,552
C_2 : розмір ефекту	0,154	0,208	0,032	0,076
C_3 : релевантність для інфраструктурних секторів	0,185	0,341	0,063	0,151
C_4 : релевантність для євроінтеграції України	0,282	0,328	0,092	0,221

Джерело: сформовано автором

Таблиця 4

Результати ранжування груп детермінантів за інтегральним індексом значущості

Група детермінантів	Інтегральний індекс S_i	Ранг
Геополітична	0,939	1
Інституційна	0,426	2
Економічна	0,295	4
Структурна	0,351	3

Джерело: сформовано та розраховано автором

Результати інтегрального оцінювання демонструють неоднорідність впливу окремих детермінантів та підтверджують доцільність їх ранжування за рівнем значущості.

Новизна, переваги та ризики методу.

Отримане ранжування засвідчує, що геополітична група детермінантів має найвищу інтегральну значущість з великим відривом (0,939), відображаючи екстремальне навантаження України на безпековому напрямі: 39,6% ВВП на військові видатки порівняно з 4,5% у Польщі та 2,3% у Румунії; ця асиметрія є найбільшою серед усіх вимірів аналізу та однозначно визначає пріоритет інвестиційної стратегії для капіталомістких секторів. Інституційна група впевнено посідає друге місце (0,426): Україна має реальний розрив з країнами ЄС-орієнтирами за якістю регулювання та контролем корупції, 34,2% проти 56,2% (середнє Польщі та Румунії), що підтверджує необхідність пріоритетних інституційних реформ для конвертації геополітичної стабілізації в реальний інвестиційний потік. Структурна (0,351) та економічна (0,295) групи замикають рейтинг і свідчать про позитивні зрушення: темп зростання ВВП України фактично збігається із середнім показником Польщі та Румунії (2,0%), а торгова відкритість (77,2% ВВП) вже порівнянна з Румунією (76,2%), що відображає прогресивну торговельну інтеграцію.

Для енергетичного сектору України отримане ранжування означає, що першочерговим є зниження геополітичного ризику через партнерські гарантії безпеки та євроінтеграційне зближення. Другим пріоритетом є інституційні реформи: скорочення розриву якості регуляторного середовища (34,2% проти 48-64% у країнах-орієнтирах) необхідне для конвертації геополітичної стабілізації в реальний інвестиційний потік. Структурна та економічна групи, займаючи третю і четверту позиції, свідчать про поступальний прогрес, оскільки торгова

відкритість та темп зростання ВВП України вже наближаються до орієнтирів ЄС.

Висновки. У статті розроблено комбінований факторно-індексний метод класифікації та кількісного ранжування детермінантів впливу інтеграційних процесів на інвестиційну активність секторів економіки. Запропонований підхід поєднує факторно-індексний аналіз для систематизації дванадцяти детермінантів у чотири групи – інституційну, економічну, геополітичну та структурну, з об'єктивним методом зважування критеріїв CRITIC та індексним методом агрегації результатів.

Наукова новизна дослідження полягає в запропонованому комбінованому факторно-індексному методі класифікації та кількісному ранжуванні детермінантів інтеграційного впливу на інвестиційну активність секторів економіки, що дозволяє подолати обмеженість описових класифікацій, поширених у наявній літературі. Удосконалено підхід до визначення порівняльної значущості детермінантів через застосування об'єктивного методу CRITIC, що усуває залежність результатів від суб'єктивності експертних оцінок, властиву класичним методам багатокритеріального аналізу рішень. Набуло подальшого розвитку застосування багатокритеріального інструментарію, раніше апробованого автором на проєктному рівні в секторі зеленої енергетики, шляхом його перенесення на агрегований, макрорівневий аналіз детермінантів.

Практична значущість одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованої методики для пріоритезації напрямів державної інвестиційної політики та формування стратегій залучення іноземного капіталу в умовах євроінтеграції України. Подальші дослідження доцільно спрямувати на застосування розробленої методики до емпіричного масиву статистичних даних щодо секторів економіки України, зокрема енергетичного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Aiyar S., Chen J., Ebeke C. et al. Geoeconomic Fragmentation and the Future of Multilateralism. *IMF Staff Discussion Note*. 2023. SDN/2023/001. DOI: <https://doi.org/10.5089/9798400229046.006>
2. Aiyar S., Malacrino D., Presbitero A.F. Investing in Friends: The Role of Geopolitical Alignment in FDI Flows. *European Journal of Political Economy*. 2024. Vol. 83. Art. 102508. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2024.102508>
3. Baker S.R., Bloom N., Davis S.J. Measuring Economic Policy Uncertainty. *The Quarterly Journal of Economics*. 2016. Vol. 131, № 4. P. 1593–1636. DOI: <https://doi.org/10.1093/qje/qjw024>
4. Bohle D., Greskovits B. Capitalist Diversity on Europe's Periphery. Ithaca, NY: *Cornell University Press*, 2012. 287 p.
5. Borga M., Caliendo C. Eliminating the Pass-Through: Towards FDI Statistics that Better Capture the Financial and Economic Linkages between Countries. *OECD Working Papers on International Investment*. 2020. № 2020/05. DOI: <https://doi.org/10.1787/d01c2f8e-en>
6. Falisová D., Glova J. Determinants of Foreign Direct Investment: Insights from Selected EU Countries. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2025. Vol. 12, № 3. P. 102-117. DOI: <https://doi.org/10.9770/w2945934328>
7. Fontagné L., Mitaritonna C., Signoret J. Estimated Tariff Equivalents of Services NTMs. *CEPII Working Paper*. 2016. № 2016-20.
8. Goldfarb A., Tucker C. Digital Economics. *Journal of Economic Literature*. 2019. Vol. 57, № 1. P. 3-43. DOI: <https://doi.org/10.1257/jel.20171452>
9. Gulen H., Ion M. Policy Uncertainty and Corporate Investment. *The Review of Financial Studies*. 2016. Vol. 29, № 3. P. 523-564.
10. Head K., Mayer T. Gravity Equations: Workhorse, Toolkit, and Cookbook. *Handbook of International Economics*. Vol. 4 eds. G. Gopinath, E. Helpman, K. Rogoff. Amsterdam: Elsevier, 2014. P. 131-195. DOI: <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-54314-1.00003-3>
11. Iammarino S., Rodríguez-Pose A., Storper M. Regional Inequality in Europe: Evidence, Theory and Policy Implications. *Journal of Economic Geography*. 2019. Vol. 19, № 2. P. 273-298. DOI: <https://doi.org/10.1093/jeg/lby021>
12. Julio B., Yook Y. Policy Uncertainty, Irreversibility, and Cross-Border Flows of Capital. *Journal of International Economics*. 2016. Vol. 103. P. 13-26. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2016.08.004> (дата звернення: 18.07.2026).
13. Mance D., Trbojević M., Balaž D. FDI and Corruption: Panel Evidence from EU Member States. *Economies*. 2026. Vol. 14, № 2. Art. 54. DOI: <https://doi.org/10.3390/economies14020054>
14. Nölke A., Vliegenthart A. Enlarging the Varieties of Capitalism: The Emergence of Dependent Market Economies in East Central Europe. *World Politics*. 2009. Vol. 61, № 4. P. 670-702. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0043887109990098>
15. Pavlínek P. Dependent Growth: Foreign Investment and the Development of the Automotive Industry in East-Central Europe. *Cham: Springer*, 2022. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-07803-5>
16. Schimmelfennig F., Winzen T. Ever Looser Union? Differentiated European Integration. *Oxford University Press*, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198854333.001.0001>
17. Щербак Я.І., Нагачевська Т.В. Адаптивний підхід до оцінки інвестиційної привабливості міжнародних бізнес-проектів в секторі зеленої енергетики. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-5>
18. World Bank. Worldwide Governance Indicators 2024: Regulatory Quality, Control of Corruption (percentile rank). Washington, DC: *World Bank*, 2025. URL: <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators>
19. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). SIPRI Military Expenditure Database 2024. Stockholm: *SIPRI*, 2025. URL: <https://www.sipri.org/databases/milex> (дата звернення: 18.07.2026).
20. International Monetary Fund. Real GDP Growth Dataset. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD
21. World Bank. Trade (% of GDP); Exports of Goods and Services (% of GDP). *World Bank Open Data*. 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>

REFERENCES:

1. Aiyar, S., Chen, J., Ebeke, C. et al. (2023). Geoeconomic Fragmentation and the Future of Multilateralism. *IMF Staff Discussion Note*, SDN/2023/001. <https://doi.org/10.5089/9798400229046.006>

2. Aiyar, S., Malacrino, D., Presbitero, A. F. (2024). Investing in friends: The role of geopolitical alignment in FDI flows. *European Journal of Political Economy*, 83, 102508. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2024.102508>
3. Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. *The Quarterly Journal of Economics*, 131(4), 1593–1636. <https://doi.org/10.1093/qje/qjw024>
4. Bohle, D., Greskovits, B. (2012). *Capitalist Diversity on Europe's Periphery*. Cornell University Press.
5. Borga, M., Caliendo, C. (2020). Eliminating the pass-through: Towards FDI statistics that better capture the financial and economic linkages between countries. *OECD Working Papers on International Investment*, 2020/05. <https://doi.org/10.1787/d01c2f8e-en>
6. Falisová, D., Glova, J. (2025). Determinants of foreign direct investment: Insights from selected EU countries. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 12(3), 102-117. <https://doi.org/10.9770/w2945934328>
7. Fontagné, L., Mitaritonna, C., Signoret, J. (2016). Estimated tariff equivalents of services NTMs. *CEPII Working Paper*, 2016-20.
8. Goldfarb, A., Tucker, C. (2019). Digital economics. *Journal of Economic Literature*, 57(1), 3-43. <https://doi.org/10.1257/jel.20171452>
9. Gulen, H., Ion, M. (2016). Policy uncertainty and corporate investment. *The Review of Financial Studies*, 29(3), 523-564.
10. Head, K., Mayer, T. (2014). Gravity equations: Workhorse, toolkit, and cookbook. In G. Gopinath, E. Helpman, K. Rogoff (Eds.), *Handbook of International Economics* (Vol. 4, pp. 131-195). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-54314-1.00003-3>
11. Iammarino, S., Rodríguez-Pose, A., Storper, M. (2019). Regional inequality in Europe: Evidence, theory and policy implications. *Journal of Economic Geography*, 19(2), 273-298. <https://doi.org/10.1093/jeg/lby021>
12. Julio, B., Yook, Y. (2016). Policy uncertainty, irreversibility, and cross-border flows of capital. *Journal of International Economics*, 103, 13-26. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2016.08.004>
13. Mance, D., Trbojević, M., Balaž, D. (2026). FDI and corruption: Panel evidence from EU member states. *Economies*, 14(2), 54. <https://doi.org/10.3390/economies14020054>
14. Nölke, A., Vliegenthart, A. (2009). Enlarging the varieties of capitalism: The emergence of dependent market economies in East Central Europe. *World Politics*, 61(4), 670–702. <https://doi.org/10.1017/S0043887109990098>
15. Pavlínek, P. (2022). Dependent Growth: Foreign Investment and the Development of the Automotive Industry in East-Central Europe. *Springer*. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-07803-5>
16. Schimmelfennig, F., Winzen, T. (2020). Ever Looser Union? Differentiated European Integration. *Oxford University Press*. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198854333.001.0001>
17. Shcherbak, Y., Nahachevska, T. (2025). Adaptive approach for assessing the investment attractiveness of international business projects in the green energy sector. *Economics and Society*, (77). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-5>
18. World Bank. (2025). Worldwide Governance Indicators 2024: Regulatory Quality, Control of Corruption (percentile rank). <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators>
19. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). (2025). *SIPRI Military Expenditure Database 2024*. <https://www.sipri.org/databases/milex>
20. International Monetary Fund. (2025). Real GDP Growth Dataset. https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD
21. World Bank. (2025). Trade (% of GDP); Exports of goods and services (% of GDP). <https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>

Дата надходження статті: 18.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 25.09.2026

Дата публікації статті: 23.10.2026